

SYLLABUS I LËNDËS: Morfologji e gjuhës shqipe 1

Të dhëna bazike të lëndës	
Njësia akademike:	Fakulteti i Filologjisë
Titulli i lëndës:	<i>Morfologji e gjuhës shqipe 1</i>
Programi:	Gjuhë dhe letërsi shqipe
Niveli:	Studimet themelore
Statusi lëndës:	Obligative
Viti i studimeve:	I dytë
Numri i orëve në javë:	3
Vlera në kredi – ECTS:	6
Koha / lokacioni:	09:00 – 11:15
Mësimdhënësi i lëndës:	prof. asoc. dr. Shkelqim Millaku
Të dhënat kontaktuese:	shkelqim.millaku@uni-prizren.com
Përshkrimi i lëndës:	Morfologjia (nga greqishtja morfo = formë dhe logos = fjalë, dije) është pjesë e gramatikës, e cila merret me studimin e trajtëformimit dhe të formave të ndryshme që kanë format (e ndryshme) të fjalëve të lakueshme (emrat, mbiemrat, përemrat dhe numërorët) ose të zgjedhueshme (foljet). Morfologjia merret me klasifikimin dhe studimin e fjalëve në kategori leksiko-gramatikore (studim qendror ka fjalëformimin në koncept morfologjik dhe morfologjiko- sintaksor). Objekti i lëndës është studimi i fjalës dhe formës së saj në përgjithësi.
Qëllimi i lëndës:	Kursi do t'iu ndihmojë studentëve për të shkruar drejt dhe saktë, njohur, shprehur dhe menduar në nivel akademik për problemet gjuhësore të fonetikës, leksikologjisë dhe për pjesët e ndryshueshme dhe të pandryshueshme të ligjëratave (morfologjisë). Nga ky kurs, studentët parapërgatiten për të hyrë në karrierën e tyre, e cila do të jetë e kompletuar, profesionalisht pasi që studenti ka arritur objektivat e qëllimit të lëndës së fonetiko-leksikologjisë dhe të morfologjisë. Kursi do të përfshijë mësimet teorike dhe praktike. Ai do të përfshijë shkrimin dhe leximin e punimeve, prezantimeve me shkrim gjatë orëve mësimore dhe detyrave hulumtuese në shtëpi. Qëllimi i lëndës është që ta informon studentin për mundësin e studimit të formës së fjalës, e cila lëndë “fjala” ofron studim bërthamë për morfologjinë dhe për profesionin e tyre. Njohja e thellë e paradigmeve të lakimit të emrave sipas tipit të lakimit,

	në rasi të ndryshme të trajtës se shquar dhe të pashquar, në njëjës dhe shumës do të jetë për studentin edhe kjo një sfidë e radhës për ta kompletuar dhe studiuar morfologjinë. Po kështu, edhe paradigma e zgjedhimit të foljeve (morfologji II) sipas tipit të zgjedhimit, të mënyrës dhe kohëve të ndryshme do të jetë çështje thelbësore e studimit. Qëllimi thelbësor është njohja dhe përdorimi i lirshëm i pjesëve të ligjëratave dhe studimin e tyre.
Rezultatet e të nxënit:	Studentët do të dinë se aftësia për të shkruar mirë është shkathtësi esenciale për komunikim, studim dhe nxënie. Andaj, të shkruarit dhe përdorimit të drejtë të emrit, mbiemrit, foljes (...), promovon aftësinë e të menduarit dhe të studiuarit. Gjithashtu, do të mësojnë se si do të mund t'u ndihmojnë fëmijëve, studentëve që t'i zhvillojnë shkathtësitë e të mësuarit, shkruarit dhe komunikuarit në klasat dhe jetën e tyre. Studentët do të jenë në gjendje të demonstrojnë shkathtësi në procesin e të shkruarit; gjenerimin e ideve, përgatitjen e drafteve, rishikimin, editimin dhe prezantimin e tyre. Ata do të jenë në gjendje të shkruajnë për qëllime të ndryshme (tregime, shpjegime, argumentime në pikëpamje të caktuara, analiza dhe sinteza të ideve). Studentët do të jenë në gjendje të përshtatin tekstin e tyre publikut të ndryshëm (profesorëve, prindërve dhe fëmijëve që i mësojnë, moshatarëve dhe publikut më të gjerë). Ata do të jenë në gjendje që: - t'i shkruajnë dhe shqiptojnë drejt sipas normave të kodifikuara të fjalëve, fjalive dhe trajtat e ndryshme të tyre; - të aftësohen dhe t'i vërejnë (korrigjojnë) gabimet drejtshkrimore në tekste; - t'i përdorin drejt emrat në shquarsi dhe pashquarsi, njëjës dhe shumës; mbiemrin; foljen, ndajfoljen, numërori; përemri; parafjalën; lidhëzën; pjesëzën dhe pasthirmën.

	d. interpretojnë dhe argumentojnë studimin e morfologjisë, si kreativitet të pavarur.		
Ngarkesa e studentit (duhet të korrespondoj me rezultatet e të nxënit të studentit)			
Aktiviteti	Orë	Ditë/javë	Gjithsej
Ligjërata	3	15	45
Ushtrime teorike/laboratorike	2	15	30
Punë praktike			
Kontaktet me mësimdhënësin/konsultimet	2	5	10
Ushtrime në terren	2	2.5	5
Kollokfiume, seminare	1	3	3
Detyra të shtëpisë	4	3	12
Koha e studimit vetanë të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	2	15	30
Përgatitja përfundimtare për provim	2	5	10
Koha e kaluar në vlerësim (teste,kuis,provim final)	1	3	3
Projektet, prezantimet ,etj	1	2	2
Totali			150 orë (6 ECTS)
Metodologjia e mësimdhënies:	Ligjërata të kombinuara, si: shpjegim – sqarim, ushtrime, analiza tekstore e shkencore, diskutime, punë në grupe, demonstrime dhe interpretime, shtruarje e shqyrtim idesh, hartime krijuese, vetë hulumtuese etj. Këto do të jenë pjesë kryesore për punën e vlerësimit dhe mënyrën apo metodologjinë e të ligjëruarit. Varësisht nga tema mund të organizohen dhe realizohen përmes komunikimit interaktiv, ligjërata në modelin klasik, përmes (kompjuterit dhe projektorit) etj. Këto edhe mënyra të tjera të ligjëruarit kërkojnë kushte të mira, si ndriçim në klasë, numri i studentëve të jetë sipas standardit të parapara, të kemi internet dhe elemente të tjera elektronike, të cilat mundësojnë realizimin e koncepteve teorike dhe praktike.		
Metodologjia e vlerësimit:	Vlerësimi do të bëhet duke u mbështetur në, vlerësimet me shkrim (dy teste gjatë vitit akademik), seminare, detyra të shtëpisë, angazhime në klasë dhe		

	në testin përfundimtar që do të jetë me shkrim dhe komunikim. Pikët e vlerësimit: 1. Testi i parë: 1-30 pikë 2. Testi i dytë: 1-30 pikë 3. Vijimi i rregullt dhe aktiviteti në klasë: 1-20 pikë 4. Vlerësimi i fundit testi përfundimtar (pyetje-përgjigje gojarisht): 1-20 pikë. 5. Totali: 100 pikë
Literatura	
Literatura primare:	Grup autorësh, <i>Gramatika e gjuhës shqipe I</i>, Tiranë, 2002. Shkelqim Millaku, <i>Tekst ushtrimesh për lakimin e emrave dhe zgjedhimin e foljeve</i>, Prishtinë, 2017. Shaban Demiraj, <i>Sistemi i lakimit në gjuhën shqipe</i>, Tiranë, 1975. Shkelqim Millaku, <i>Studime gjuhësore I</i>, Prishtinë, 2011. Xhuvani & E. Çabej, <i>Prapashtesat e gjuhës shqipe</i>, Tiranë, 1962.
Literatura shtesë:	

Plani i dizajnuar i mësimi:		
Java	Ligjërata	Ushtrime
<i>Java e parë:</i>	Ligjërimi, gjuha, të folurit, Gjuha dhe përbërësit e saj.	Analizë dhe ushtrime nga një fragment gramatikor apo letrar për temën e ligjëruara.
<i>Java e dytë:</i>	Struktura e fjalës: Tipat e fjalëve nga pikëpamja e përbërjes strukturore, Fjala dhe morfema, Llojet e morfemave, Temat e fjalës,	Analizë dhe ushtrime nga një fragment gramatikor apo letrar për temën e ligjëruara.

	Fjalët e thjeshta dhe të përbëra, Prejardhja e fjalës, Nyjëzimi, kompozimi, përngjitja, Konversioni, mënyrat e përziera. Temat e seminarit.	
<i>Java e tretë:</i>	Fusha kuptimore e fjalës, Kuptimi i figurshëm i fjalëve në shqipe, Homonimet, Sinonimet, Antonimet, Shprehjet frazeologjike.	Analizë dhe ushtrime nga një fragment gramatikor apo letrar për temën e ligjërura.
<i>Java e katërt:</i>	Emri, Njohurit e përgjithshme të emrit, Emrat e përgjithshëm, të përveçëm (konkretë, abstraktë ...), Kategoria e gjinisë së emrit, numrit.	Analizë dhe ushtrime nga një fragment gramatikor apo letrar për temën e ligjërura.
<i>Java e pestë:</i>	Kategoria e rasës së emrit, Tipi i lakimit të emrit, Kategoria e shquarsisë dhe pashquarsisë,	Analizë dhe ushtrime nga një fragment gramatikor apo letrar për temën e ligjërura.
<i>Java e gjashtë:</i>	Mënyra e formimit të emrave, Formimi parashtesor, Formimi prapashtesor, Formimi parashtesor-prapashtesor.	Analizë dhe ushtrime nga një fragment gramatikor apo letrar për temën e ligjërura.
<i>Java e shtatë:</i>	Emrat e përbërë, Emrat e përngjitur, Fjalët e nyjëzuara, Test vlerësuese.	Analizë dhe ushtrime nga një fragment gramatikor apo letrar për temën e ligjërura.
<i>Java e tetë:</i>	Mbiemri, Klasifikimi i mbiemrave, Mbiemrat cilësorë, Mbiemrat marrëdhëniorë,	Analizë dhe ushtrime nga një fragment gramatikor apo letrar për temën e ligjërura.

	Mbiemrat të nyjshëm dhe i panyjshëm, Mbiemrat me nyjëzim, Mbiemrat e përbërë, Fjalëformimi i mbiemrit.	
<i>Java e nëntë:</i>	Numërori. Dorëzimi dhe prezantimi i seminareve	Analizë dhe ushtrime nga një fragment gramatikor apo letrar për temën e ligjëruese.
<i>Java e dhjetë:</i>	Përemri (Llojet e përemrave).	Analizë dhe ushtrime nga një fragment gramatikor apo letrar për temën e ligjëruese.
<i>Java e njëmbëdhjetë:</i>	Nyja e gjuhës shqipe, Prezantimi i rezultateve.	Analizë dhe ushtrime nga një fragment gramatikor apo letrar për temën e ligjëruese.
<i>Java e dymbëdhjetë:</i>	Lakimi i emrave (shembuj).	Analizë dhe ushtrime nga një fragment gramatikor apo letrar për temën e ligjëruese.
<i>Java e trembëdhjetë:</i>	Lakimi i mbiemrave (shembuj), Test.	Analizë dhe ushtrime nga një fragment gramatikor apo letrar për temën e ligjëruese.
<i>Java e katëmbëdhjetë:</i>	Lakimi i përemrave (shembuj).	Analizë dhe ushtrime nga një fragment gramatikor apo letrar për temën e ligjëruese.
<i>Java e pesëmbëdhjetë:</i>	Përmbledhje e lëndës, rekomandime për organizimin e provimit.	Analizë dhe ushtrime nga një fragment gramatikor apo letrar për temën e ligjëruese.
Politikat akademike dhe kodi i sjelljes		